

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

انى بعثت لاتمم مكارم الأخلاق

آداب و اخلاق پژوهش

هدف اصلی نظام های حوزوی رسیدن به کمال واقعی و حقیقی است. پارسایی و رعایت بایدها و نبایدها نقش بسزایی را در رسیدن انسان به این کمال دارد. هر انسانی به حکم انسان بودن و نیز به حکم هدفمند بودن، نیازمند دانستن اصولی است که پرداختن به بایدها و نپرداختن به نبایدها را برای او ترسیم و مشخص سازد. افزون بر این انسان پژوهشگر دارای وظیفه خاصی است. پژوهشگر به دنبال کشف حقیقت است و حقیقت نقطه کمال اوست و متعهد است که با اتکا به توانمندی و روحیه پرسشگری خود نسبت به کشف حقیقت و انتشار صادقانه آن بپردازد. بی تردید داشتن نظام ارزشی و پایبندی به اصول اخلاقی، او را در انتخاب موضوع تحقیق و در روند تحقیق و نیز در تشخیص بهتر و صائب تر به او کمک میکند.

ویژگی های فردی پژوهشگر:

۱- صداقت :

پژوهشگر باید یافته های پژوهشی اش را به طور کامل و شفاف در اختیار جامعه علمی قرار دهد تا با دقت مورد نقد و تبادل قرار گیرد. نمونه ای از صداقت یک پژوهشگر:

- ارائه انعکاس کار پژوهشی؛

- ذکر دقیق منابعی که در طول مدت پژوهش از آنها استفاده شده و حاصل تلاشها و اندیشه های دیگرانند؛

- قدر دانی از حامیان مادی و معنوی پژوهش؛

-گزارش محدودیت های پژوهش؛

۲- بی طرفی:

پژوهشگر موظف است که تحلیل ها و گزارشهای پژوهشی اش را بی طرفانه؛ بدون دخالت دادن پیش فرضها و تمایلات خود و دیگران ارائه دهد.

۳- امانت داری :

پژوهشگر موظف است از تمامی منابع و ابزارهایی که برای پژوهش در اختیار دارد به نحو احسن نگهداری نماید و همچنین حق مالکیت فکری در برخورداری از اطلاعات به دست آمده را رعایت کند.

۴- شهامت و پایبندی به جستجوی حقیقت:

پژوهشگر موظف است نتایج واقعی پژوهش را بدون ترس و تأثیر از فشارها و جهت گیریهایی که او را فرا گرفته است، ارائه نماید.

۵- مشورت ، نقدپذیری و رهیافت نقادانه:

پژوهشگر موظف است از کارها و نظرات دیگران استفاده نماید؛ از خود محوری پرهیز کند و ضمن ارج نهادن به نقدها ، از عجب و غرور و نابردباری دوری نماید.

۶- پایبندی به عنصر زمان(موعد مقرر):

پژوهشگر موظف است نتایج پژوهش خود را در موعد مقرر ، ارسال نماید.

۷- پرهیز از سرقت علمی:

سرقت علمی، شامل اقتباس نزدیک افکار و الفاظ نویسنده دیگر، تناظر یک به یک در بیان اندیشهها و شباهتهای ساختاری در نوشتار یا انتساب ایدهها، فرایندها، نتیجه ها یا کلمه های دیگران به خود، بدون ارجاع مناسب است.

۸- پرهیز از اجاره علمی:

منظور از اجاره علمی این است که پژوهشگر به جای آنکه خود به انجام پژوهش بپردازد، افرادی را برای این منظور بکار گیرد و خودش در فعالیتهای پژوهشی چندان فعالیت نکند، سپس، بعد از تحویل کار، با دخل و تصرف اندکی در پژوهش صورت گرفته، آن را با نام خود منتشر نماید.

۱. خالقی، نرگس (۱۳۸۷) اخلاق پژوهش، سال سوم، شماره ۱ و ۲

۲. شریفی، احمد حسین (۱۳۸۸) اخلاق پژوهشگران، : بحثی درباره نقش پارسایی در پژوهش

۳. فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳) خاستگاه اخلاق پژوهش، دوره جدید، شماره ۳